

BULETIN INFORMATIV
AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE
DIN MOLDOVA // E-NEWSLETTER | Iulie 2025

Congresul Autorităților Locale din Moldova

PENTRU O DESCENTRALIZARE ȘI AUTONIMIE LOCALĂ REALĂ!

www.calm.md

VESTE BUNĂ PENTRU PESTE 2/3 DIN SATELE SI ORAȘELE R. MOLDOVA! VOCEA CALM A FOST AUZITĂ: TOATE CELE 579 DE PRIMĂRII VOR BENEFICIA DE FINANȚARE DIN PROGRAMUL „EUROPA ESTE APROAPE”!

În rezultatul propunerilor CALM de a simplifica condițiile pentru ca să poată participa la acest program cât mai multe primării, de a finanța toate inițiativele eligibile prin suplinirea bugetului necesar, la programul guvernamental „Europa este aproape” au aplicat 579 de primării.

Deși a fost stabilit să fie finanțate la prima etapă 132 de proiecte din cele 579 depuse de către APL în cadrul programului „Europa este aproape”, în urma solicitării Congresului Autorităților Locale din Moldova și a analizării impactului cumulativ al tuturor inițiativelor, a fost convocată o nouă ședință a CNCDR, în cadrul căreia urmează să fie avizată includerea suplimentară a celor 447 de proiecte rămase, astfel încât toate cele 579 de proiecte depuse în cadrul apelului să fie implementate. Declarația a fost făcută de către Viceprim-ministrul, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Vladimir Bolea pentru CALM.

[Vezi mai mult >>>](#)

ATRAGEREA FONDURILOR EUROPENE ȘI INCLUZIUNEA SOCIALĂ – SUBIECTE PE AGENDA ALESELOR LOCALE DIN ROMÂNIA ȘI R. MOLDOVA!

Zece reprezentante ale Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) au participat la Conferința Internațională „Femeile primare – lidere în administrația locală. Provocări și perspective europene”. Evenimentul s-a desfășurat în perioada 26-29 Iunie 2025, în stațiunea Mamaia, județul Constanța și a reunit alese locale din Letonia, Lituania, Regatul Maroc, Serbia, Muntenegru, Ucraina, România și R. Moldova.

[Vezi mai mult >>>](#)

ALESELE LOCALE DIN R. MOLDOVA ȘI ROMÂNIA UNITE ÎN PARCURSUL NOSTRU EUROPEAN!

La invitația Ligii Femeilor Primare a Comunelor din România, o delegație a Rețelei Femeilor din cadrul Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) a participat la Conferința Internațională „Femeile primare – lidere în administrația locală. Provocări și perspective europene”. La evenimentul organizat la sfârșitul lunii iunie, la Constanța, România, au participat alese locale din Letonia, Lituania, Regatul Maroc, Serbia, Muntenegru, Ucraina, România și R. Moldova. În cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” aflăm mai multe despre schimbul de experiență privind bunele practici în guvernarea locală, dar și despre cooperarea dintre alesele locale de pe cele două maluri ale Prutului. Protagonistele ediției de astăzi sunt: primara comunei Cumpăna, județul Constanța, România, președinta Ligii Femeilor Primare a Comunelor din România, Mariana Gâju; coordonatoarea Serviciului Cooperare Descentralizată și Rețele CALM, secretară coordonatoare a Rețelei Femeilor Primare din cadrul CALM, Nadejda Darie; primara comunei Cruzești, municipiul Chișinău, președinta Rețelei Femeilor Primare din cadrul CALM, vicepreședintă a CALM, Violeta Crudu; primara comunei Sărata Veche, Fălești, vicepreședintă a CALM, Maria Galiț și primara comunei Schineni, Soroca, Silvia Leșan.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

DEZVOLTAREA PLATFORMELOR INDUSTRIALE MULTIFUNCȚIONALE CU PARTICIPAREA APL – SUBIECT ABORDAT DE CALM ȘI MINISTERUL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI DIGITALIZĂRII

La inițiativa Ministerii Dezvoltării Economice și Digitalizării Doina Nistor, reprezentanții CALM au participat la o ședință comună pe tema dezvoltării platformelor industriale multifuncționale (PIM) cu participarea APL, în perspectiva finanțării PIM prin mijloacele Planului de Creștere al UE pentru RM pentru perioada 2025–2027.

[Vezi mai mult >>>](#)

NADEJDA DARIE: „REȚEAUA FEMEILOR CALM FACE POSIBILĂ ÎNTÂLNIREA INIMILOR ȘI A IDEILOR”

Rețeaua Femeilor CALM și Liga Femeilor Primare a Comunelor din România au o relație de cooperare încă din anul 2012. Nadejda Darie a fost timp de 22 de ani alături de colegele sale în calitate de primară a satului Zberoaia, Nisporeni și de 14 ani este secretară coordonatoare a Rețelei Femeilor Primare din cadrul CALM.

Datorită acestei relații de prietenie dintre liderele locale a fost posibilă recenta vizită de studiu a unei delegații de alese locale din R. Moldova la Constanța, România. Despre aceasta, dar și despre alte experiențe memorabile trăite de primarele noastre este editorialul semnat de Nadejda Darie.

[Vezi mai mult >>>](#)

UTILIZAREA EFICIENTĂ A INSTRUMENTELOR PARTICIPATIVE – SOLUȚIA PENTRU DEZVOLTAREA DURABILĂ A LOCALITĂȚILOR

40 de participanți și participante din 22 de primării au deprins tehnici de planificare strategică în cadrul atelierului „*Instrumente participative – parte esențială a guvernării locale: aspecte practice*”.

Obiectivul evenimentului a fost dezvoltarea capacităților reprezentanților și reprezentantelor autorităților publice locale în utilizarea eficientă a instrumentelor participative pentru a îmbunătăți transparența, responsabilitatea și implicarea cetățenilor și cetățenelor în procesul decizional.

[Vezi mai mult >>>](#)

DEMOCRAȚIA PARTICIPATIVĂ – UNUL DIN PRINCIPIILE DE BAZĂ PENTRU BUNA FUNCȚIONARE A APL

Comunicarea eficientă dintre administrația publică locală și cetățeni, atragerea de investiții, cooperarea intercomunitară, implicarea cetățenilor în soluționarea treburilor comunităților, deschiderea micilor afaceri cu susținerea APL – toate aceste instrumente contribuie la consolidarea democrației locale, incluzive și la dezvoltarea localităților noastre. În cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” aflăm mai multe despre practicile utilizate de autoritățile publice locale pentru a implica cetățenii în procesele decizionale, soluțiile pe care le aplică pentru a produce schimbările necesare în comunități. Protagonistii ediției sunt: primarul satului Colibași, Cahul, vicepreședinte al CALM, Ion Dolganiuc; primara satului Cobîlea, Șoldănești, Angela Ababii; primara comunei Obreja Veche, Fălești, Zinaida Mocanu; primara comunei Mândrești, Telenești, Oxana Guzun; primara satului Tudora, Ștefan Vodă, Veronica Mocan și expertul CALM Octavii Ivanov.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

DAN PERCIUN DESPRE NOUA FORMULĂ DE FINANȚARE A GRĂDINIȚELOR: „NICIO INSTITUȚIE PREȘCOLARĂ NU VA FI ÎNCHISĂ ȘI NICIUNA NU VA AVEA MAI PUȚINE RESURSE”

Inițiativa Ministerului Educației și Cercetării de a implementa o nouă formulă de finanțare a instituțiilor preșcolare de învățământ a fost prezentată CALM/APL la 14 iulie.

Potrivit Ministrului Dan Perciun, eforturile de a elabora o formulă de finanțare pentru grădinițe datează din anul 2014. „Noi am inițiat acest proces doi ani în urmă, pornind de la realitatea că avem grădinițe cu același număr de copii, dar cu finanțare foarte diferită. Sunt grădinițe care își permit în fiecare an să facă investiții de 2 milioane de lei din bugetul propriu și sunt grădinițe unde nu există suficiente resurse măcar pentru necesitățile de bază, deși parametrii acestor instituții sunt similari, inclusiv numărul de copii este identic. Pornind de la această inechitate, ne-am dorit să găsim o formulă care să susțină, în special, grădinițele cu bugete mici”, a explicat Ministrul.

[Vezi mai mult >>>](#)

APL-URILE ACCELEREAZĂ PLANIFICAREA STRATEGICĂ INCLUZIVĂ ȘI EFICIENTĂ

Al cincilea atelier de planificare strategică în cadrul inițiativei comune „*Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen*”, finanțat de Uniunea Europeană și Elveția, a reunit reprezentanții și reprezentantele ai/ale celor 22 de localități rurale și urbane care își propun să devină mai incluzive.

Scopul evenimentului „*Planificarea strategică – cheia guvernării locale eficiente prin prisma egalității de gen*” a fost de a spori capacitățile autorităților publice locale în elaborarea și implementarea planurilor strategice eficiente și incluzive, care integrează principiile egalității de gen în toate etapele procesului decizional, contribuind la o guvernare locală participativă și echitabilă.

[Vezi mai mult >>>](#)

ROLUL APL ÎN AVANSAREA INTEGRĂRII EUROPENE A R. MOLDOVA ESTE INCONTESTABIL

Primari din toate regiunile R. Moldova s-au întrunit la 16 iulie în cadrul sesiunii informative „Europa acasă: rolul autorităților locale în avansarea integrării europene”. Evenimentul a fost organizat de către Asociația Suedeză a Autorităților și Regiunilor Locale (SALAR) Internațional în cadrul proiectului PACE Local: Administrație Publică Locală și Implicare Cetățenească, în colaborare cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM); Delegația Uniunii Europene în Moldova și Biroul de Integrare Europeană.

Obiectivele proiectului PACE Local sunt promovarea democrației, sporirea responsabilității, transparenței și sprijinirea alinierii practicilor de guvernare locală la legislația și standardele Uniunii Europene.

[Vezi mai mult >>>](#)

DEZVOLTAREA UNUI SISTEM DURABIL DE GESTIONARE A DEȘEURILOR – OBIECTIV AL R. MOLDOVA ÎN PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ!

La 15 iulie 2025, la invitația Ministerului Mediului, reprezentantul CALM, expertul Igor Cristal, a participat la ședința de informare în contextul desfășurării Screeningului Bilateral în procedura de aderare la UE pe Capitolul 27: „Mediu și Schimbări Climatice” în perioada 30 iunie – 4 iulie 2025, la Bruxelles.

Ministerul Mediului a informat participanții despre prioritățile stabilite pe domeniul de gestionare a deșeurilor, angajamentele asumate de Republica Moldova pe acest capitol, perioadele de tranziție pentru implementarea prevederilor actelor Uniunii Europene.

[Vezi mai mult >>>](#)

PRIMARII DESPRE DEZVOLTAREA LOCALITĂȚILOR, IMPORTANȚA FINANȚĂRILOR EUROPENE, SCĂDEREA NUMĂRULUI POPULAȚIEI ȘI REFORMELE INITIATE DE AUTORITĂȚI

Acum un an, Uniunea Europeană a deschis negocierile de aderare cu R. Moldova, iar Parlamentul European a dat undă verde Planului de creștere pentru statul nostru în valoare de 1.9 miliarde de euro. Cum a fost perioada de până la preaderare pentru autoritățile publice locale, cum stăm astăzi la capitolul dezvoltare în teritoriu, care au fost lecțiile învățate și ce i-a ajutat pe primari să-și dezvolte localitățile aflăm în cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM”. Protagonistii ediției sunt primara orașului Drochia, vicepreședintă a CALM, Nina Cereteu; primarul orașului Cantemir, Roman Ciubaciuc; primara satului Vadul lui Isac, Cahul, Alexandra Piscunov; primara comunei Ruseștii Noi, Ialoveni, Valentina Meșină; primara satului Tigheci, Leova, Angela Crețu și primarul satului Ingnăței, Rezina, Iurie Talpă.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)

ASIGURAREA EGALITĂȚII DE GEN GENEREAZĂ O COMUNITATE DEZVOLTATĂ ȘI O ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ EFICIENTĂ

Cea de-a șasea instruire organizată în cadrul angajamentului CALM și UN Women Moldova de a promova implicarea femeilor în procesele decizionale și coeziunea socială la nivel local a avut ca tematică eficiența energetică și schimbările climatice.

Peste 40 de reprezentanți și reprezentante APL din cel 22 de localități beneficiare și-au consolidat capacitățile de a integra perspectiva de gen în planificarea și implementarea măsurilor locale de eficiență energetică și adaptarea la schimbările climatice, în vederea sprijinirii tranziției energetice echitabile.

La atelierul de planificare strategică din 18 iulie au participat reprezentanți și reprezentante ai/ale finanțatorilor inițiativei „Leadership feminin pentru o guvernare sensibilă la gen”: Uniunea Europeană și Biroul de Cooperare al Elveției.

[Vezi mai mult >>>](#)

PRIMARII DIN R. MOLDOVA LA ÎNTOARCEREA DIN ROMÂNIA: „CU FONDURI EUROPENE VOM PUTEA DEZVOLTA ȘI LOCALITĂȚILE NOASTRE RURALE”

O delegație a Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), formată din 20 de primari, a participat la Forumul Economic Regional Moldova 2025. Evenimentul s-a desfășurat la Vatra Dornei, România, în perioada 9-12 iulie și a reunit lideri ai administrației publice, mediului de afaceri și reprezentanți ai organizațiilor internaționale din România, R. Moldova și Ucraina.

Administrație publică, dezvoltare durabilă, economie, energie, finanțări europene, comerț exterior, sănătate, cultură și turism, agricultură și economie montană – sunt doar câteva dintre tematicile abordate în cadrul evenimentului.

[Vezi mai mult >>>](#)

ROMÂNIA – O CĂLĂUZĂ DE NĂDEJDE ÎN DRUMUL NOSTRU EUROPEAN

La invitația Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale (CAPDR), o delegație a CALM a participat recent la Forumul Economic Regional Moldova – eveniment organizat la Vatra Dornei, România. Tot zilele trecute a fost semnat un acord de parteneriat între orașele Sângerei, R. Moldova și Seini, Maramureș, România. Nu se cunoaște numărul exact al localităților înfrățite din cele două state pentru că acest proces este unul continuu. Totuși, doar în Anul Centenar 2018 circa 400 de localități din R. Moldova s-au înfrățit cu un număr similar de localități din România. Despre cooperarea dintre aleșii locali din cele două state, despre ce am avea de învățat de la colegii de peste Prut, mai ales în contextul procesului de aderare a R. Moldova la UE, este emisiunea „La Înălțime cu CALM”. Protagonistii ediției sunt președintele Centrului de Analiză și Planificare a Dezvoltării Regionale, Ion Ștefanovici; primarul orașului Sângerei, Arcadie Covaliov, primara comunei Vinogradovca, Taraclia, vicepreședintă a CALM, Tatiana Țurcan; primara satului Mateuți, Rezina, Angela Ursachi; primara satului Ecaterinovca, Cimișlia, Svetlana Ciobanu și primarul comunei Boghenii Noi, Ungheni, Veaceslav Cernei.

Emisiunea este realizată de Ana Moraru și [poate fi accesată aici >>>](#)